

Bal eski zamanlardan beri önemli bir gıda maddesi olarak tüketilmiştir. Ayrıca bütün kutsal dinlerde bal önemli bir şifa kaynağı olarak görülmüştür. Örneğin, Milattan önce 3000 yıllarında Mezopotamya'da kurulan bir devlet olan Sümer tabletlerinde balın hem bir yiyecek hem de şifacılar tarafından ilaç olarak kullanıldığını bilmekteyiz. Ayrıca Mısır'da Firavunlara ait mezarlarda 3000 yıllık bal örnekleri bulunmuştur. Aynı zamanda Çin, Hint, Roma, Yunan ve İslam medeniyetinde de balın şifa aracı olarak görüldüğünü ve kullanıldığını gösteren çok sayıda kaynak mevcuttur. Yine Yunan mitolojisinde bal Tanrıların içeceği olarak bilinmektedir.

Türk Dil Kurumuna göre bal, arıların çiçek nektarından ve böcek salgısından topladığı sıvıları midesinde bir kısım işlemlerden geçirdikten sonra ürettiği tatlı bir yiyecektir.

Balın bu kısa tanım ve tarihinden sonra konuya şu soruyu sorarak başlayabiliriz:

Kur'an'da arı ve baldan bahsediliyor mu?

“Rabbin bal arısına: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan kendine evler (kovanlar) edin. Sonra meyvelerin her birinden ye ve Rabbinin sana kolaylaştırdığı yaylım yollarına gir, diye ilham etti. Onların karınlarından renkleri çeşitli bir şerbet (bal) çıkar ki, onda insanlar için şifa vardır. Elbette bunda düşünen bir kavim için büyük bir ibret vardır.” (Nahl, 68-69)

Yukarıdaki ayetlerde arının davranışlarına, petek inşasına, dağlarda, ovalarda ve insanların yaptığı kovanlardaki şaşırtıcı işlerine, üretilen balın ve diğer ürünlerin farklı renklerde oluşuna, önce sıvı halde olup, sonra farklı yoğunluklarda katılaşmasına, en önemlisi de sadece balda değil, arının bütün ürettiklerinde şifa olduğuna dair bilgilere işaret edilmektedir.

Kur'an'da bal üreten işçi arıların cinsiyetinin dişi olduğunu biliyor musunuz?

Yukarıda arı ve bal ile ilgili geçen bu ayetler ayrıca Kuran'ın bilimsel bir mucizesine işaret ediyor.

İslam'da Bal ve Arı

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Cumartesi, 07 Şubat 2015 01:52 - Son Güncelleme Çarşamba, 13 Nisan 2022 02:13

Bilindiği gibi, Arapçada kelime cinsiyet bakımından ikiye ayrılmaktadır: Müennes ve Müzekker. Aynı şekilde fiillerde erkek ve dişi diye ikiye ayrılmaktadır. Cümlelerin faili dişi olduğunda fiil dişi sıyga ile, fail erkek olduğunda fiil dişi sıygası ile gelmektedir.

Arapçada arının erkeği ve dişisi “nahl” olarak ifade edilmektedir. Dikkat edilirse bu sure Nahl olarak isimlendirilmiştir. Sureye nahl denmesi de ilginçtir. Zira "Mekke Dönemi"nin son dönemlerinde nazil olan bu surenin sadece son kısmında iki ayet arı ve baldan bahsetmektedir. Diğer ayetlerde de Habeşistan'a göç, Müslümanlara yapılan işkence vb. gibi çok önemli konulardan bahsedilmektedir. Bu nedenle surenin son iki ayetinde geçen arının sureye ad olarak konması da hikmetlidir.

Nahl suresinde arının bal üretimi ile ilgili bilgiler verilirken hep müennes sıygası kullanılmıştır.

Örneğin:

□□□□□□□□□□

□□□□□□□□

□□□□□□

□□□□□

□□□□□□□□□□

İslam'da Bal ve Arı

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Cumartesi, 07 Şubat 2015 01:52 - Son Güncelleme Çarşamba, 13 Nisan 2022 02:13

□□□□□□□□

□□□□□□□□

□□□□□□□□

Kur'an'da arının yaptıkları anlatılırken fiilin dişi sigası kullanılmıştır.

Konuyu detaylı şekilde anlatmak gerekirse;

1- Ayet-i kerimede “ev edin” manasını beyan etmek için; erkek için kullanılan □□□□□□□□ kelimesine bedel, dişi için kullanılan □□□□□□□□ kelimesi gelmiştir.

2- “Her türlü meyvelerden ye” manasını ifade etmek için; erkek için kullanılan kelimesine □□□□ bedel, dişi için kullanılan □□□□□ kelimesi gelmiştir.

3- “Rabbinin yollarına gir” manasını beyan için; yine erkek için kullanılan □□□□□□□□ kelimesine bedel, dişi için kullanılan □□□□□□□□ kelimesi gelmiştir.

4- “Bal onun karnından çıkar” ifadesindeki “onun” zamiri, erkeğe işaret eden□□ ye bedel, dişiye işaret eden □□□ ile ifade edilmiştir.

Peki! Bu ne anlama geliyor?

Erkek arı üretime katkı yapmaz, kovanı temizlemez. Erkek arı sadece kraliçe arının döllenmesini sağlar. Zaten bu görevini yerine getirdikten hemen sonra kovandan uzaklaştırılır. Kovanların güvenliğini sağlarlar. Çalışmayı ve üretmeyi bilmediği için erkek arı kovanın dışında uzun süre yaşamını sürdüremez.

Peki! Bal üretimini kim gerçekleştiriyor?

Bütün bu işleri dişi arı olan işçi arılar gerçekleştiriyor.

Dikkat ederseniz Kur'an bunu bize 14 asır önce bildirmiş.

Hâlbuki bilim adamları bu gerçeği her birisi bir santimden küçük olan arıların teknolojik aygıtlarla incelenebilmesi sonunda ancak yaşadığımız çağda anlayabilmiş.

Farklı renklerde balların farklı hastalıklara şifa olduğunu biliyor muydunuz?

Nahl suresindeki bu âyette geçtiği şekliyle “renkleri farklı şerbetin”, insanın maruz kaldığı bütün hastalıkları içine aldığını savunurlar. Şifa kelimesinin, Allah'ın nimet ifadelerinden önce nekre (belirsiz) gelip, mâ'rife (belirli) gelmemesi, balın bütün hastalıklara şifa olduğunu destekler ve aynı zamanda bu anlayışı teyit eder.

Yine aynı âyette geçen şerâbun tabirinde, çıkan sıvı nazara verilmekte fakat bal denilmemektedir. Çünkü arıdan çıkan her şey (balmumu, propolis, zehir, arı sütü) şifadır. Fizikokimyevî açıdan bütün çıkanlar sıvı olarak çıkmakta sonra değişik yoğunluklarda katılaşmakta veya koyulaşmaktadır.

Arının ürettiği bal mı yoksa polen, balmumu, zehir, propolis, arı sütü vb. her şey mi şifadır?

Öncelikle şunu ifade etmemiz gerekir ki, bütün arı kovanlarının kendine has balı vardır. İki farklı kovandan toplanmış bal çok nadiren birbirine tam benzerlik göstermektedir. Buradan hareketle iki farklı görüş ortaya çıkmıştır:

1. Sadece farklı bal çeşitlerinde şifa bulunduğunu savunan görüş.
2. Nekrenin umuma işaret ettiği görüşünden hareketle arının her ürettiğinde şifâ bulunduğunu savunan görüş.

Kur'an'da şifa kavramı hangi hususlar için kullanılmıştır?

Kur'an'da iki şey şifa kaynağı olarak gösterilmiştir.

Bunlar bizzat **Kur'an'ın kendisi** ve **Baldır**.

Ayrıca balın şifa olduğuna değinen hadisler de bulunmaktadır.

Bu hadislerden bazısında balın tedavide kullanımına da değinilmiştir. Örneğin: Ebu Sa'id Hudri (r.a.)'den: Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bir kişi geldi: “Ya Resûllullah, kardeşimin karnı ağrıyor (ishal olmuş)” dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.): “Bal (şerbeti) içir” buyurdu. Sonra bu adam ikinci bir defa Resûl-i Ekrem'e geldi ve kardeşinin hastalığının geçmediğini söyledi. Resûlullah (s.a.v.) yine: “Bal şerbeti içir” buyurdu. Sonra üçüncü bir defa daha geldi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) yine: “Bal şerbeti içiriniz” buyurdu. Sonra bu adam bir daha geldi: “Bal şerbeti içirdim; fakat ishali ve ağrısı geçmedi, bilakis arttı” dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.): “Allah sözünde doğrudur. Fakat kardeşinin karnı yalancıdır. Haydi yine bal şerbeti içir” buyurdu.

Dördüncü defa içirdi de hastalıktan kurtuldu. (Buhari, Tıbb 4, 24; Müslim, Selam 91, (2217); Tirmizi, Tıbb 31, (2083).

Hız. Peygamber'in tıbb-ı nebevi ile ilgili hadislerinin vahiy ile ilgisini bu hadisten anlayabiliriz. Dikkat edilirse Resulullah (s.a.v.) "Allah sözünde doğrudur" diyerek balın tedavide kullanılabileceğini vahiy yolu ile öğrendiğini ifade etmektedir.

Diğer hadis-i şerifte ise: "**Şifa üç şeyde vardır:**

- Bal şerbeti içmek,

- Hacamat (pis kanı aldırma) ve

- Ateşle dağlamak.

Fakat ümmetimi ateşle dağlamaktan men ederim." (Buhari, C.12 no:1921).

Halbuki arının karnından çıkan diğer gıdaların terkipteki çok sayıdaki aminoasitler, proteinler, vitamin ve mineraller, ancak 19.yy ve 20.yy da anlaşılabilmiştir.

Tabii ki, bal gıda olarak tüketilmesinin yanında çok eski çağlardan beri müessir bir tıbbi ilaç olarak kullanılmaktadır.

Örneğin; balın hipertonic oluşu ile mikrop öldürücülüğü arasında bir münasebet vardır. Yüksek enerji kaynağı olduğu için doku yıkımının fazla olduğu durumlarda yara iyileşmesine yardım eder.

Yine baldaki katalaz enzimi de yara iyileşmesine tesir eder. Bundan başka bal, yaranın yayılmasını önleyici önemli bir barikat vazifesi de yapar. Bu özelliği ile bal, yara, yanık ve çeşitli ülser tedavilerinde kullanılmakta; ağız, boğaz ve bronş enfeksiyonlarının iyileşmesine yardımcı olmaktadır.

Ayrıca balı tıbbi açıdan bu kadar faydalı kılan özelliklerinin başında kolayca sindirilmesi gelmektedir. İçindeki fruktozun glikoza dönüşebilme özelliği sayesinde bal, yüksek miktarda asit ihtiva etmesine rağmen, en hassas mideler tarafından bile kolaylıkla sindirilir. Aynı zamanda bağırsakların ve böbreklerin daha iyi çalışmasına yardımcı olur. Bal süratle kana karıştığından hızlı bir enerji kaynağıdır, ılık suyla karıştırıldığında yedi dakikada, normal halde oniki dakikada kana karışır. İhtiva ettiği serbest şekerler beynin çalışması için en acil yakıttır. Yapılan son araştırmalara göre, şekerlerin bu kendine has karışımı yorgunluğun giderilmesinde en tesirli usuldür ve beden performansını artırmaktadır. Böylece kan yapımı için vücudun ihtiyacı olan enerjinin önemli bir bölümü karşılanır. Ayrıca kanın temizlenmesine de yardımcı olur.

Yanı sıra balın kan dolaşımını düzenleyici ve kolaylaştırıcı yönde tesiri vardır. Damar sertliğine karşı önemli bir koruyucudur.

Bal nasıl tüketilmelidir?

Donmuş ballar çok ılık bir suyla eritilmelidir. Yüksek ısı ile eritilen balın özelliklerini kaybettirmektedir.

Bal sıcak sütle değil de ılık sütle karıştırılarak içilmelidir?

Aynı şekilde ılık suyla şerbet yapılarak içilmelidir.

Balın ilaç özelliği olduğu için çok fazla tüketilmesi de zararlı olabilir.

Bal tedavi amaçlı kullanılabilir mi?

Bal mide ve bağırsak hastalıklarında balın tedavi edici özelliği son derece yüksek. Bal şerbeti ile tedaviyi Peygamber Efendimizin tavsiye ettiğini hadislerden biliyoruz. Bu hadiste sahabe dört defa geliyor ve kardeşinin ishalinin kesilmediğini söylüyor. Son seferinde kardeşinin iyileştiğini söylüyor.

Burada ilginç bir ayrıntı var. Yapılan bir araştırma göstermiş ki, eğer ılık su ile bal şerbeti yapılırsa bu ishali arttırıyor, soğuk su ile yapılırsa ishali durduruyor. Muhtemelen sahabe ılık suyla şerbet yapıp kardeşine içirdi. Son seferinde soğuk su ile yapınca ishal kesildi.

Bal kozmetik alanında güzellik iksiri olarak kullanılmaktadır. Örneğin, Ergenlerin yüzlerdeki sivilceler üzerine günlük bal maskesi yapıldığında iyileştiği görülmektedir.

İbni Sina "Kanun fi't-Tıp" adlı kitapta 35 farklı bal kullanılarak yapılan ilaç tarifinin olduğunu görmekteyiz.